

Sobre la Intervención en
el Patrimonio Arquitectónico

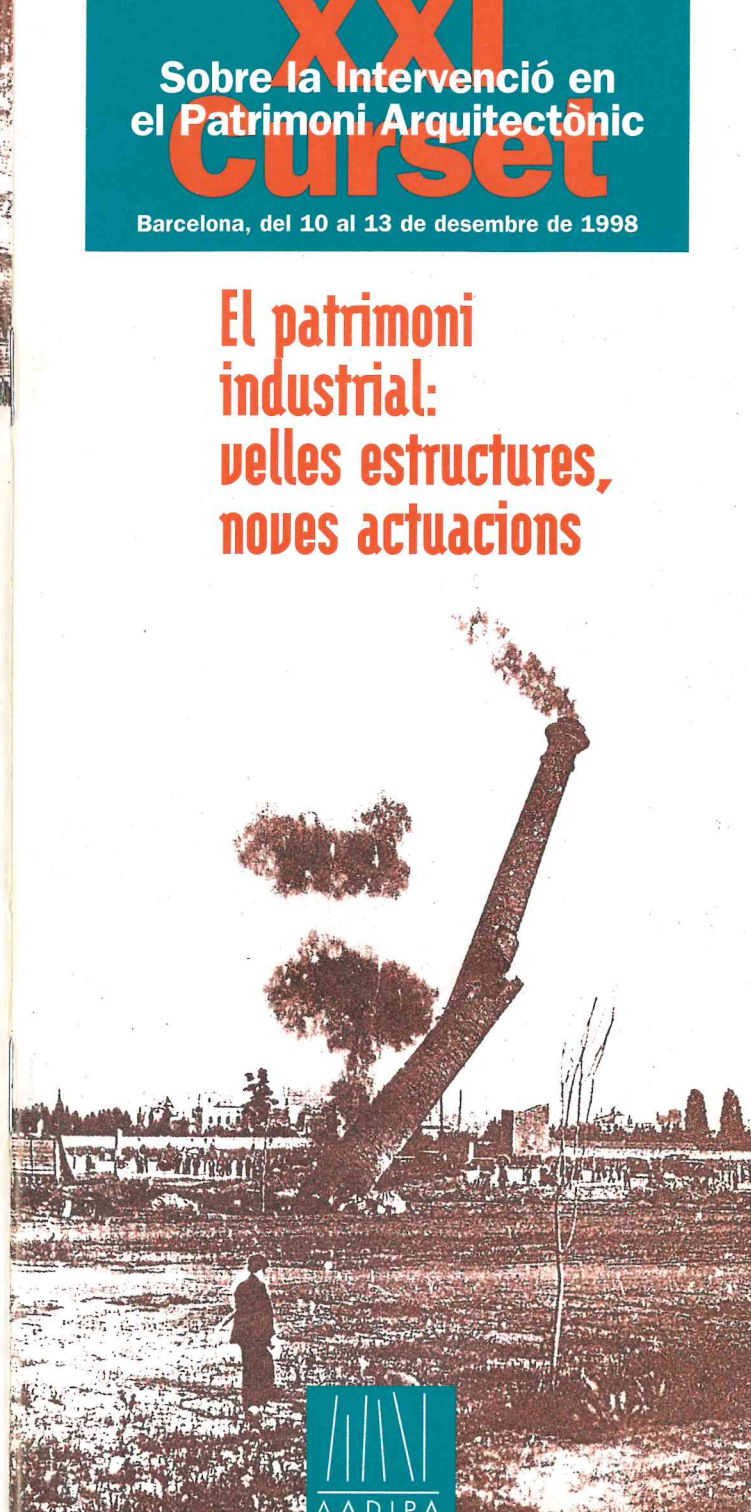
Barcelona, del 10 al 13 de diciembre de 1998

El patrimonio
industrial:
velles estructures,
noves actuacions

El patrimonio
industrial:
velles estructures,
noves actuacions

Barcelona, del 10 al 13 de diciembre de 1998

Sobre la Intervención en
el Patrimonio Arquitectónico

Director:

Antoni Vilanova i Omedas, arquitecte

Equip organitzador:

Carles Agell i Magrinyà, arquitecte
Glòria Bassegoda i Villagrasa, arquitecte
Montserrat Caldés i Torrent, arquitecte
Demetrio Campolo, arquitecte
Assumpció Feliu i Torras, historiadora de l'art
Joan Manuel Nicolás i Monsonís, arquitecte
Joan Rodríguez i Rodríguez, estudiant d'arquitectura

Col·labora:

Karin Elke Hofert Feix, arquitecte

Secretaria de l'Àmbit de Patrimoni del COAC

Neus Vime i Ramon

Organitza:

AADIPA, Agrupació d'Arquitectes per a la Defensa
i la Intervenció en el Patrimoni Arquitectònic
Àmbit de Patrimoni, Demarcació
de Barcelona del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

Informació

Secretaria de l'Àmbit de Patrimoni del COAC
Plaça Nova, 5. 08002 Barcelona
Telèfon: 93 306 78 28
Fax: 93 412 39 64
e-mail: agrupacions@coac.net
<http://www.coac.net>

Procedència foto portada:

Arxiu Històric de la ciutat de Barcelona
(AHCB-AF)

Col·legi d'Arquitectes
de Catalunya

Generalitat de Catalunya

Diputació de Barcelona
Àrea de Cooperació

Ajuntament de Barcelona

Presentació

El programa de la vint-i-unena edició del Curset s'ha confeccionat atenent als trets essencials que sempre l'han caracteritzat: la informació d'actualitat, la reflexió teòrica i el debat a partir d'un aspecte específic de la restauració i de la intervenció arquitectònica. El tema d'enguany, centrat en el patrimoni industrial, obre la participació a un ampli ventall de professionals, investigadors, estudiosos de l'arquitectura, l'enginyeria, la restauració, la història i l'arqueologia; així com a totes les persones sensibilitzades en aquesta qüestió.

Des de l'inici de la revolució industrial, al primer quart del segle XIX, apareixen noves formes de producció, que incidiran en la necessitat de grans espais, fet que fomentarà l'evolució de les tècniques constructives. La seva síntesi determina una successió de diferents tipologies edificatòries al llarg dels anys.

El progressiu desplaçament de les indústries, bé per la caducitat dels processos o per la salubritat, ens ha deixat, en molts casos, unes construccions buides en àrees de més o menys centralitat urbana, o escampades al llarg d'un territori.

Sota una òptica multidisciplinària representada per destacats ponents de la Unió Europea, s'analitza el paper de les velles estructures fabrils com a contenidors de diferents usos. La consciència dels seus valors en el passat, ha d'incidir d'una manera o altra en els criteris de recuperació i el protagonisme en el futur.

Així mateix, confiem que activitats emmarcades en el Curset, com són les visites a conjunts emblemàtics i la inauguració de l'exposició itinerant «Ciutat i Fàbrica», serveixin per il·lustrar la importància i el significat del patrimoni industrial en la nostra societat.

Antoni Vilanova, arquitecte
Director del XXIè Curset

Activitat complementària

Exposició:

CIUTAT I FÀBRICA

Un recorregut pel patrimoni industrial de Barcelona

Sala d'exposicions del Col·legi
d'Arquitectes de Catalunya (COAC)
Plaça Nova, 5
08002 Barcelona
del 10.12.1998 al 17.01.1999

Dijous, 10 de desembre de 1998

MATINAL PRÈVIA. Visites

- 09:30 Visita a la Fàbrica Casaramona**
(Josep Puig i Cadafalch, 1909-1911)
Centre Cultural de la Fundació la Caixa
Trobada: C. de Mèxic, 36-44
Barcelona
- Antoni Quintana i Poblet**
Enginyer industrial
SUMASA. Subdirector
de l'Àrea d'Obres Especials
- 11:00 Visita al Vapor Vell de Sants**
(1844)
Escola primària i biblioteca
de barri
C. de Galileu, 63
Barcelona
- Josep Maria Julià i Capdevila**
Arquitecte autor del projecte
- 13:00 Visita a la fàbrica Tecla Sala**
(Claudi Duran i Ventosa, 1882)
Biblioteca i sala d'exposicions
Av. de Josep Tarradellas, 44
L'Hospitalet de Llobregat
- Marisa Martínez i Olivera**
Arquitecte
Ajuntament de l'Hospitalet
de Llobregat
Albert Viaplana i Vea
Arquitecte autor del projecte

RECEPCIÓ. Vestíbul del COAC

- 16:00 Recepció de cursetistes,
lliurament de credencials
i de material**

SESSIÓ D'OBERTURA. Sala d'actes del COAC

- 16:30 Inauguració oficial del XXIè
Curset sobre la Intervenció
en el Patrimoni Arquitectònic**
- Joan B. Mur i Soteras**
Arquitecte
Degà del Col·legi
d'Arquitectes de Catalunya
- 16:45 Presentació del XXIè Curset
El Patrimoni Industrial:
velles estructures, noves
actuacions**
Introducció al programa
- Antoni Vilanova i Omedas**
Arquitecte
Director del XXIè Curset
Francisco J. Asarta Ferraz
Arquitecte
President de l'Agrupació
d'Arquitectes per a la Defensa
i la Intervenció en el Patrimoni
Arquitectònic (AADIPA)
Joan M. Nicolás i Monsonís
Arquitecte
Coordinador de l'Àmbit de
Patrimoni del COAC
Secretari de l'AADIPA

17:00 **Il recupero del Patrimonio Industriale in Europa**
La recuperació del Patrimoni Industrial a Europa

Massimo Negri
Fundador de l'European Museum of the Year Award (EMYA)

17:45 **Fábricas y chimeneas: la imagen del pasado industrial de Barcelona**

Paul Boswell
Llicenciat en Belles Arts pel California Institut of the Arts

18:30 **Pausa - Cafè**

19:00 **El Vapor Vell de Sants. Una recuperació llargament reivindicada**

Josep Maria Julià i Capdevila
Arquitecte autor del projecte Cap de la Unitat Operativa d'Edificació de l'Ajuntament de Barcelona

19:45 **Fàbriques privades, espais públics**

Josep Maria Huertas i Claveria
Periodista i escriptor

20:30 **Col·loqui**

Massimo Negri, Paul Boswell, Josep M. Julià, Josep M. Huertas i Josep Xarles
(Centre Social de Sants)

INAUGURACIÓ EXPOSICIÓ

21:15 **Inauguració de l'exposició itinerant Ciutat i Fàbrica, un recorregut pel patrimoni industrial de Barcelona**

Xavier Basiana i Vers Martí Checa i Artasu Antoni Vilanova i Omedas
Coordinadors de l'exposició «Ciutat i Fàbrica»
Josep Alabern i Valentí
President de l'Associació del Museu de la Ciència i de la Tècnica i d'Arqueologia Industrial de Catalunya
Guim Costa i Calsamiglia
Vocal de Difusió del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

SESSIÓ I. Sala d'actes del COAC

9:00 **El patrimonio industrial en el País Vasco: preexistencias, permanencias, desapariciones**
Algunas intervenciones proyectadas y/o realizadas

Joaquín Cárcamo Martínez
Aparellador
Marta Zabala Llanos
Historiadora de l'art
Asociación Vasca del Patrimonio Industrial

9:45 **Ría de hierro**
Bilbao

Iñaki Uriarte Palacios
Arquitecte

10:30 **Políticas europeas de intervención sobre el patrimonio industrial**

José María Ballester
Cap del Servei del Patrimoni Cultural del Consell d'Europa. Secretariat General. Estrasburg

11:00 **Pausa - Cafè**

11:30 **El Vapor Lluï, un possible model arquitectònic per a la recuperació d'un barri industrial obsolet**

Cristian Cirici i Alomar Carles Bassó i Vidal
Arquitectes autors del projecte

12:15 **El futur centre d'exposicions de la Fundació la Caixa a Barcelona**

Lluís Monreal i Agustí
Arqueòleg
Director general de la Fundació la Caixa

La transformació de l'antiga fàbrica tèxtil Casaramona
(Josep Puig i Cadafalch, 1909-1911)

Francisco J. Asarta Ferraz
Arquitecte

Roberto Luna Fernández
Arquitecte autor del projecte

13:15 **Col·loqui**

Joaquín Cárcamo, Marta Zabala, Iñaki Uriarte, José Mª Ballester, Cristian Cirici, Carles Bassó, Lluís Monreal, F. J. Asarta, Roberto Luna i Xavier Basiana

VISITA. Caves Codorníu de Sant Sadurní d'Anoia

15:30 Sortida en autocar

Avinguda de la Catedral
Direcció Sant Sadurní d'Anoia

16:30 Recepció i visita a les instal·lacions

Cellers (1901-1904)
Torre Can Codorníu (1906)
(Josep Puig i Cadafalch)

Josep Maria Martí i Cardús

Director d'Imatge i
Comunicació de Codorníu, SA

SESSIÓ II. Sala d'actes de les Caves Codorníu

18:00 Rafael Guastavino i Moreno, 1842-1908: Enginyer en l'arquitectura del segle XIX

Jaume Rosell i Colomina

Aparellador i doctor en
Història de l'Art

18:45 Remodelació dels laboratoris de Química i Física de l'Escola d'Enginyeria Tècnica Industrial (UPC)

Antiga fàbrica Batlló de
Barcelona
(Rafael Guastavino i Moreno,
1870-1875)

Josep Samsó i Llenas

Francesc Albardané i Llorens
Arquitectes autors del
projecte

19:30 La recuperació com a espai museístic i ruïna visitable de l'antiga fàbrica de ciment del Clot del Moro a Castellar de n'Hug

(Rafael Guastavino i Moreno,
1901-1904)

Teresa Rovira i Llobera

Arquitecte autora del pla
director del conjunt

SOPAR. Sala capitular de les Caves Codorníu

20:15 Sopar ofert per l'organització amb el suport de Codorníu, SA

22:00 Sortida en autocar

Direcció Barcelona

23:00 Arribada a Barcelona

Avinguda de la Catedral

SESSIÓ III. Sala d'actes del COAC

9:00 El parc fluvial com a instrument de revalorització del patrimoni industrial: el cas del Baix Berguedà

Pere Vall i Casas

Arquitecte

9:45 El canal industrial del Ter, 1829-1839

Manlleu

Miquel Suriñach i Pla

Arquitecte

10:15 La fàbrica Sanglès a Manlleu Museu Industrial del Ter

Carles Ferrater i Lambarri

J. M. Montaner i Martorell
Arquitectes autors del projecte

11:00 Pausa - Cafè

11:30 Sabadell, una ciutat industrial

Manel Larrosa i Padró

Arquitecte
Ex-regidor d'Urbanisme
de l'Ajuntament de Sabadell

12:15 1 + 1 = 1

Biblioteca Central a la Tecla
Sala de l'Hospitalet
de Llobregat
(Claudi Duran i Ventosa, 1882)

Albert Viaplana i Veà

Arquitecte autor del projecte

13:00 Reaffectar et restaurar des bâtiments industriels anciens en Belgique. Une tentative de bilan a partir de trois décennies d'expériences: 1968-1998

Reaffectar i restaurar antics
edificis industrials a Bèlgica.
Una temptativa de balanç a
partir de tres decennis d'ex-
periències: 1968-1998

Patrick Viaene

Historiador de l'art

SESSIÓ VI. Sala d'actes del COAC

16:30 **Piccola e grande dimensione nel recupero del patrimonio industriale in Italia** **Augusto Vitale**
Arquitecte
Petites i grans escales en la recuperació del patrimoni industrial a Itàlia

17:30 **The view from Thames Wharf** **Simon Smithson**
La visió des de Thames Wharf. Londres
Arquitecte
Associate Director
Richard Rogers Partnership

18:30 **Pausa - Cafè**

19:00 **Städtebau ist Erinnerung Anmerkungen zur Kritischen Rekonstruktion** **Josef Paul Kleihues**
Recordant la construcció de la ciutat
Comentaris crítics sobre la reconstrucció de Berlín
Arquitecte

20:00 **Col·loqui** **Augusto Vitale, Simon Smithson i Josef Paul Kleihues**

COMIAT DE LES SESSIONS. Sala d'actes del COAC

20:30 **Comiat de les sessions del XXIè Curset sobre la Intervenció en el Patrimoni Arquitectònic a la seu del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC)** **Jesús Alonso i Sáinz**
Lliurament de diplomes
Arquitecte
President de la Demarcació de Barcelona del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya
Antoni Vilanova i Omedas
Arquitecte
Director del XXIè Curset

VISITA. Antic Vapor Aymerich, Amat i Jover. Terrassa

9:00 **Sortida en tren especial Automotor Brill (1920) dels Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC)**
Estació FGC, Barcelona
Plaça de Catalunya

10:15 **Recepció oficial i benvinguda a la ciutat de Terrassa i a l'antic Vapor Aymerich, Amat i Jover, seu del Museu Nacional de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (mNACTEC)**
Sala d'actes

Eusebi Casanelles i Rahola
Director del mNACTEC
Sr. Josep M. Huguet i Reverter
Director general del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya i president del Consell Rector del mNACTEC
Excm. Sr. Manuel Royes i Vila
Alcalde de Terrassa
President de la Diputació de Barcelona

10:45 **Pausa - Cafè**

11:15 **La recuperació del patrimoni industrial català: el paper de l'Associació del Museu de la Ciència i de la Tècnica i d'Arqueologia Industrial de Catalunya (AMCT)**

Assumpció Feliu i Torras
Dra. en Història de l'Art
Vicepresidenta de l'AMCT
Josep Alabern i Valentí
Enginyer Industrial
President de l'AMCT

Creació del Sistema del Museu Nacional de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya

Eusebi Casanelles i Rahola
Enginyer industrial
President executiu de l'International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage (TICCIH)

12:15 **El condicionament del Vapor Aymerich, Amat i Jover (Lluís Muncunill, 1909)**

Joan Margarit i Consarnau
Carles Buxadé i Ribot
Arquitectes autors del projecte

12:45 **Visita a l'edifici del mNACTEC i a les exposicions permanents: *Enérgeia* *La Fàbrica Tèxtil* *El Transport***

Acompanyats d'**E. Casanelles, J. Margarit i C. Buxadé, Jaume Matamala**, administrador, **Jaume Perarnau**, cap de Conservació, Documentació i Estudis del mNACTEC, i **Àngels Solé**, cap de Difusió i Exposicions del mNACTEC

CLAUSURA. Delegació del Vallès del COAC

14:00 Sortida en autobús cap al Vapor Universitari de Terrassa

14:30 Acte de clausura del XXIè Curset sobre la Intervenció en el Patrimoni Arquitectònic
Vapor Universitari de Terrassa.
Seu de la Delegació del Vallès del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

Jesús Alonso i Sáinz
Arquitecte
President de la Demarcació de Barcelona del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya
Octavi Torres i Rosell
Arquitecte
Delegat del Vallès de la Demarcació de Barcelona del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya
Antoni Vilanova i Omedas
Arquitecte
Director del XXIè Curset
Joan M. Nicolás i Monsonís
Arquitecte
Coordinador de l'Àmbit de Patrimoni. Secretari de l'Agrupació d'Arquitectes per a la Defensa i la Intervenció en el Patrimoni Arquitectònic (AADIPA)
Francisco J. Asarta Ferraz
Arquitecte
President de l'AADIPA

15:00 Dinar-refrigeri ofert per la Delegació del Vallès del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya
Vestíbul del Vapor Universitari de Terrassa

16:30 Sortida en autobús cap a l'estació dels FGC
Terrassa - Rambla

17:00 Sortida en tren especial Automotor Brill (1920)
Estació FGC, Terrassa - Rambla

17:45 Arribada a Barcelona
Estació FGC, Plaça de Catalunya

XXIè Curset sobre la Intervenció en el Patrimoni Arquitectònic

El patrimoni industrial: velles estructures, noves actuacions
Barcelona, del 10 al 13 de desembre de 1998

Traducció simultània

Les ponències en català, italià, francès, anglès i alemany tindran traducció simultània a l'espanyol.

Sala Picasso del COAC

S'exposaran diferents materials gràfics (llibres, estudis, treballs i altres publicacions) sobre la preservació i divulgació del patrimoni arquitectònic.

Exposició de productes d'empreses relacionades amb la restauració.

Llibreria

La Cooperativa Jordi Capell, dins la seu del COAC, organitzarà un espai especial on disposarà llibres i publicacions sobre la intervenció en el patrimoni arquitectònic general i, més concretament, els referits al patrimoni industrial.

Allotjament

L'organització del Curset ofereix a les persones inscrites diferents modalitats d'allotjament, a preus especials, a la mateixa ciutat de Barcelona.

Els interessats poden sol·licitar la llista a la Secretaria de l'Àmbit de Patrimoni del COAC.

Neus Vime

Plaça Nova, 5. 08002 Barcelona

Telèfon: 93 306 78 28, fax: 93 412 39 64

e-mail: agrupacions@coac.net

<http://www.coac.net>

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya
Demarcació de Barcelona
Delegació del Vallès

Sobre la Intervenció en el Patrimoni Arquitectònic

Barcelona, del 10 al 13 de desembre de 1998

inscripció

Cognoms/Apellidos

Nom/Nombre

Ejercicio profesional/Ejercicio profesional

NIF

Adreça/Direcció

CP i població/CP y población

Telèfon-fax/Teléfono-fax

Signatura/Firma

Sí NO

Assistiré a les visites de la matinal prèvia del dijous, 10.12.98

Cal que els preinscrits també enviïn aquesta butlleta d'inscripció. Terminis de recepció de la butlleta d'inscripció: 09.12.98

Els estudiants han d'enviar una fotocòpia del document que ho acrediti.

Sí NO

Assistiré a les visites de la matinal prèvia del dijous, 10.12.98

Es necessari que els preinscrits envien este boletín de inscripció. Plazo para la recepció del boletín de inscripció: 09.12.98

Los estudiantes deben enviar una fotocopia del documento que lo acredite.

Envieu aquesta butlleta d'inscripció a la Secretaria de les Agrupacions Col·legi d'Arquitectes de Catalunya.

Plaça Nova, 5
08002 Barcelona
Tel.: 93 306 78 28
Fax: 93 412 39 64
e-mail: agrupacions@coac.net
http://www.coac.net

Drets d'inscripció
Membres de l'AADIPA:
18.000 PTA + 16% d'IVA

Arquitectes:
30.000 PTA + 16% d'IVA

Arquitectes del COAC amb títol posterior a 1995 i menys de dos anys de col·legiació a 10.12.98:
25.000 PTA + 16% d'IVA

Estudiants:
15.000 PTA + 16% d'IVA

Altres persones interessades:
35.000 PTA + 16% d'IVA

Forma de pagament:

- En metàl·lic
 En xec a nom del COAC
 Per transferència bancària

CAIXA D'ARQUITECTES
3183-0800-80-000000976

(Adjunteu còpia de la transferència)

Enviad este boletín de inscripción a la Secretaría de las Agrupaciones Col·legi d'Arquitectes de Catalunya.

Plaça Nova, 5
08002 Barcelona
Tel.: 93 306 78 28
Fax: 93 412 39 64
e-mail: agrupacions@coac.net
http://www.coac.net

Derechos de inscripción
Miembros de la AADIPA:
18.000 PTA + 16% de IVA

Arquitectos:
30.000 PTA + 16% de IVA

Arquitectos del COAC con título posterior a 1995 y menos de dos años de colegiación a 10.12.98:
25.000 PTA + 16% de IVA

Estudiantes:
15.000 PTA + 16% de IVA

Otras personas interesadas:
35.000 PTA + 16% de IVA

Forma de pago:

- En metálico
 Cheque nominal al COAC
 Por transferencia bancaria

CAJA DE ARQUITECTOS
3183-0800-80-000000976

(Adjuntad copia de la transferencia)